ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

LENKIJA MINI DEMOKRATINIŲ PERMAINŲ 30-METĮ – **Petras Maksimavičius** 3
SINKEVIČIŲ ANELKOS LIŪDNA PASAKA – **Jurgita Stankauskaitė** ... 14

KULTŪROS BARUOSE

MŪSŲ AKORDEONININKAI LAIMI LIETUVOJE – **Sylwia Roszko** 5
„AN KRAISOS“ – **Asta Pečiulienė** 6
XVII „DAINORĖLIS“ NUSTEBINO RENGĖJUS DALYVIŲ GAUSA – **Asta Pečiulienė** 8
TĖČIO DIENA – **Asta Pečiulienė** 10
PUNSKO GIESMĖS GEGUŽĖS 26-ĄJĄ SKAMBĖJO VILNIUJE „SKAMBA SKAMBA KANKLIAI“ – **Nastutė Sidarienė** 12
ETNINIŲ LIETUVIŠKŲ DARŽELIŲ AUGALAI PUNSKO IR SEINŲ VALSČIŲ SODYBOSE. VIDUGIRIŲ BŪDA IR PALIŪNAI – **Vilija Snieškienė, Stasė Dapkūnienė, Irma Maciulevičienė** 20

ŠVIETIMAS

TARPTAUTINIS POEZIJOS FESTIVALIS-KONKURSAS – **Gražina Kibyšienė** 13
LENKIJOS LIETUVIŲ DRAUGIJOS RENGTI KONKURSAI – **„Aušros“ inf.** 16

IŠ MŪSŲ PRAEITIES

NEPRIKLAUSOMYBĖS KOVŲ DALYVIS VINCAS KANAUKA (1893–1968) – **Gintaras Lučinskas** 23

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA 26

Viršeliuose:

Odeta ir Inesa Nevulytės (Luko Bernecko nuotr.)
Valinčių kaimo kryžius (Rimos Vaznelytės nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS
16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel. / faks. 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA
Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. Wileńska 9
tel. / faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorė Alicija Krakauskienė
Stilistas, korektorius Kazys Linka
Techn. redaktorė Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius, Eugenija Pakutkienė, Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2019-06-13.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita
BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata
Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.ruch.com.pl. Kilus klausimų, prašom rašyti el. p. adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti „RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693 70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7–17 val.). Skambučio kaina pagal operatoriaus tarifus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Projektą iš dalies remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas (*7000 eurų parama*).

SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS

Mieli skaitytojai!

Irena Gasperavičiūtė

Birželis mus nustebino karščiais. Visą savaitę daugiau kaip trisdešimt laipsnių pleškinanti temperatūra jau visus ima varginti. O atostogos mokykloje dar net neprasidėjo...

Netikėtai birželį mūsų bendruomenę aplankė ištikimas mūsų krašto bičiulis Lietuvos vyskupų konferencijos įgaliotasis rūpintis užsienio lietuvių sielovada prel. Edmundas Putrimas. Šį kartą jis atsivežė filmą mįslingu pavadinimu „Mulai“. Filmu norima perspėti jaunus žmones apie tai, kaip priėmus netinkamą ir neapgalvotą sprendimą įklimpstama į neišsprendžiamas problemas. Prelatas Edis Putrimas padeda lietuvių bendruomenėms ne tik sielovados klausimais, bet taip pat rūpinasi žmonėmis, pakliuvusiais į bėdą. Jau seniai jis domisi prekybos žmonėmis ar į vergovę patekusiųjų likimais. Minėtasis filmas, kurį prelatas E. Putrimas atsivežė ir rodė Seinų „Lietuvių namuose“, Punsko lietuvių kultūros namuose ir parapijos namų salėje, pasakoja apie lietuvaičius, kurie pateko į Limos (Peru) kalėjimus. Tie jauni žmonės buvo suvilioti pažadais uždirbti daug pinigų, kiti išvis nežinojo, ko važiuoja į Pietų Ameriką, tačiau turėjo pervežti nedidelį kiekį narkotikų. Beje, jie buvo tik atpirkimo ožiai, nes iš karto buvo įskųsti ir suimti, o tikrieji narkotikų verslo dalyviai, nukreipę dėmesį į anuos (mulus), nebaudžiamai galėjo užsiimti savo „veikla“. Mulai būdavo suimami oro uoste ir sodinami į kalėjimą. Anot prelato, visi padarome klaidų, tačiau šie žmonės labai skaudžiai ir be gailesčio baudžiami. Toli nuo namų, dažniausiai be galimybės gintis, svečioje šalyje atkenčia 6 ar 7 (kartais ir daugiau, priklausomai nuo turimo narkotikų kiekio) kalėjimo metus, paskui dar pereina Golgotos kelius, kol gali sugrįžti namo. Filmo misija – perspėti.

Lenkija mini demokratinių permainų 30-metį

Petras Maksimavičius

Neseniai Gdanske vyko renginiai, skirti pirmųjų (beveik) laisvų ir demokratinių rinkimų trisdešimtmečiui paminėti. Mano kartos ir vyresni žmonės puikiai prisimena tas permainas. Jos buvo taip pat svarbios mums – Lenkijos lietuviams. Svarbios dėl kelių priežasčių. Mums rūpėjo savos valstybės likimas ir jos viduje vykę demokratiniai procesai. Tačiau taip pat su viltimi žvelgėme į tuo metu dar okupuotą Lietuva. Juk permainos Lenkijoje teikė vilties, kad grius ne tik „Berlyno siena“, bet išsilaisvinimo banga pasieks taip pat Baltijos valstybes, ir Lietuvą. Tad galime bent trumpai paminėti, kas tuo metu pasikeitė Lenkijoje ir kaip kito mūsų, lietuvių tautinės mažumos padėtis. Žinoma, paminėsiu tik, mano galva, reikšmingesnius įvykius, kadangi išsamiau tą laikmetį dar tik pradedama rimtai analizuoti, o daugelį dalykų politologams ar istorikams pavyks apibendrinti tik praėjus dar keliems dešimtmečiams.

Kas gi įvyko Lenkijoje prieš 30 metų? Beveik visi sutaria, kad išskirtinis ano meto įvykių bruožas yra totalitarinės santvarkos pakeitimas taikiu būdu – be smurto ir kraujo praliejimo. Reikia pripažinti, kad ne visiems tai pavyko. Tai patvirtina Kinijos pavyzdys, kur beveik tuo pat metu, bandymai pakeisti komunistinį režimą baigėsi ginklų panaudojimu ir taikių gyventojų žudynėmis.

Šiandien, ypač politikai mėgsta ginčytis dėl to, ar prieš 30 metų Lenkijoje galima buvo daugiau laimėti. Vieni pabrėžia, kad prieš 30 metų įvykęs demokratinių jėgų ir tuo metu oficialios, komunistinės valdžios susitarimas dėl rinkimų ir pasidalijimas valdžia buvo gėdingas ir vėliau įtvirtino tos pačios nomenklatūros ir specialiųjų tarnybų valdymą, postų pasidalijimą, valstybės turto grobstymą. Kiti tikina, kad tik taip galima buvo išvengti „pilietinio karo“ valstybėje. Matyt dar ilgus metus bus ginčijamasi, o išslaptinami dokumentai suteiks vis daugiau informacijos apie ano meto įvykius.

Mano galva, vis dėlto Lenkija daug pasiekė, nepaisant visų, kartais pagrįstai reiškiamų pretenzijų to meto politiniam elitui. Nepaisant nepritekliaus, socialinės nelygybės, drastiškų ekonominių reformų, šalis sparčiai keitėsi. Bene didžiausias to meto laimėjimas buvo žodžio laisvė. Ji išjudino daug kitų pozityvių procesų. Tie, kas atsimenate 1989 m., matyt, man pritarsite, kad televizijos ir radijo programos per kelias savaites pasikeitė iš pagrindų. Pradėta spausdinti daug naujų, spalvotų žurnalų ir laikraščių. Tuo metu renesanso amžių išgyvenęs lenkiškasis rokas pasipildė naujų, naują padėtį apibūdinančių

Iš P. Maksimavičiaus asmeninio albumo

Kovo 11-osios signatarai Seinuose 2007 m.

kūrinių. Tas entuziazmas žadino viltį gyventi geriau, gražiau, prasmingiau – kaip Vakaruose. Žinoma tada dar nieks nežinojo, kiek tas kelias bus ilgas ir duobėtas. Niekas taip pat nemąstė, kad ir tuose kapitalistiniuose Vakaruose ne viskas gerai, kad ir ten yra benamių, socialinės atskirties ir daug kitų problemų. Atsimenu, kaip degalų pardavimo kolonėlėse nušvito pirmosios, tuo metu dar neregėtos reklamos ir tai simbolizavo neišvengiamų permainų vėjus.

O ką tai reiškė Lenkijos lietuviams? Tiek pat, kiek ir kitiems bendrapiliečiams. Skirtumas buvo tik tas, kad mes taip pat laukėme žinių iš Lietuvos. Permainos Lenkijoje teikė viltį, kad anapus sienos reikalai taip pat pakryps gera linkme. Lenkija – didelė valstybė, todėl ir jos reikšmė ne tik Lietuvai, bet ir Vakarų Europai yra svarbi, o anuo metu buvo esminė. Tai buvo raktas į gilesnes geopolitines permainas visame regione. Tos viltys pasiteisino.

Lenkijos lietuviai taip pat stengėsi prisitaikyti prie besikeičiančių sąlygų. Naujas Asociacijų įstatymas leido steigtis naujoms draugijoms. Vienintelės tuo metu veikusios Lenkijos visuomeninės kultūros draugijos (LVKD) patirtis buvo neįkainojama. Joje užaugo naujų būsimų organizacijų lyderiai. Pasikeitus politinei santvarkai jie jau mokėjo kurti naujas, į vienos ar kitos veiklos pobūdį orientuotas organizacijas. Prasidėjo formalūs kontaktai su Pasaulio lietuvių bendruomene. Greit tapome jos dalimi ir manyčiau, kad mūsų atstovai įnešė geros patirties, savitą supratimą ir požiūrį į Lietuvos etninėse žemėse gyvenančių lietuvių problemas. Pirmieji mūsų studentai, be didesnių biurokratinių kliūčių išvyko į Lietuvos aukštąsias mokyklas. Netrukus tapo mūsų mokyklų mokytojais, kultūros namų ar organizacijų aktyviais nariais. Prasidėjus švietimo reformoms susidūrėme su dideliais iššūkiais, tačiau niekada niekas nesuabejojo, jog lietuviškas švietimas yra kertinis bendruomenės gyvasties elementas. Būsimi istorikai ateityje tikriausiai dar analizuos, ar bendruomenė sugebėjo išnaudoti visas galimybes, kad išsaugotų savo švietimą. Ar lietuvišką mokyklą Seinuose buvo įmanoma įsteigti anksčiau? Ar nepražiopsojome Suvalkuose gyvenančių lietuvių švietimo poreikių?

Santvarkos Lenkijoje pasikeitimas ir Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas mūsų gyvenime viską pakeitė iš esmės. Kartais atrodo, kad pastaruosius kelis dešimtmečius reikėtų vadinti Lenkijos lietuvių „aukso amžiumi“. Seinuose įsisteigė Lietuvos diplomatinė atstovybė, iškilo „Lietuvių namai“, A. Baranausko paminklas, „Žiburio“ mokykla. Punsko licėjus ir toliau turi visas galimybes išlikti mūsų elitine mokykla, o Punsko lietuvių kultūros namai – lietuvių kultūrinės veiklos branduoliu. Sekasi mums ir bažnytiniuose reikaluose. Ar tas geras gyvenimas leidžia mums atsipalaiduoti ir ramiai daryti tai, ką ligi šiol darėme? Jeigu pradėtumėm diskutuoti, nuomonės tikriausiai išsiskirtų.

Atsiranda vis naujų iššūkių. Tai neišvengiama, kai gyvename demokratinėje santvarkoje. Mes patys turime stebėti vykstančius procesus ir esant reikalui stengtis apginti bendruomenės interesus, stiprinti tas vietas, kurios dėl vienokių ar kitokių priežasčių yra pažeidžiamos. Niekas už mus to darbo neatliks. Taip buvo priešinantis pasienio užkardos kūrimui Punske, siekiant Seinuose įkurti lietuvišką mokyklą, o šiandien – lietuvių švietimo ir kultūros centrą Suvalkuose. Matyt ir ateityje teks susidurti su įvairiais iššūkiais, galvoti apie bendruomenę kaip visumą, o ne atskiras jos dalis. Kažin, ar mūsų laukia ramus gyvenimas. Dar daug darbų teks nudirbti istorinės politikos srityje, saugant mūsų istorinį ir kultūrinį paveldą, kantriai dėlioti ateities planus, bandyti prisitaikyti prie skaitmeninio gyvenimo reikalavimų ar stengtis surasti savo vietą Lietuvos ir Lenkijos tarpusavio santykiuose.

Mūsų akordeonininkai laimi Lietuvoje

Sylwia Roszko

Punsko akordeonininkai jau ne pirmą kartą tarptautiniuose konkursuose laimi prizines vietas. 2019 metų balandžio 5–7 dienomis Kaune vykusiame ***XIII TARPTAUTINIAME AKORDEONININKŲ KONKURSE „ASCOLTATE 2019“*** pirmą kartą dalyvaujantis vykstančiame užsienyje konkurse Punsko savivaldybės I laipsnio muzikos mokyklos I klasės mokinys Ernestas Savickas laimėjo II vietą. Šio konkurso laureatu taip pat tapo atliekamų kūrinių solo bei ansamblių kategorijose Povilas Senda, o Adrianas Pykys – ansamblių kategorijoje. Povilas ir Adrianas dabar mokosi Suvalkų I ir II laipsnio muzikos mokykloje, abu groja akordeonininkų kvintete. Šių metų gegužės 3–4 dienomis Alytuje vykusiame ***XII TARPTAUTINIAME JAUNŲJŲ ATLIKĖJŲ KAMERINĖS MUZIKOS KONKURSE-FESTIVALYJE „GIOVANI VIRTUOSI“***, kurį organizavo Alytaus muzikos mokykla, akordeonininkų kvintetas, kuriame groja Adrianas Pykys, Povilas Senda, Tomasz Grądzki, Filip Sztomber ir Jakub Olszewski, buvo pripažintas konkurso laureatu.

XIII TARPTAUTINIO AKORDEONININKŲ KONKURSO „ASCOLTATE 2019“ dalyvių rezultatai: Ernestas Savickas – II vieta, A1 kategorijoje; Povilas Senda – II vieta, A4 kategorijoje; Jakub Olszewski – I vieta, A4 kategorijoje; Tomasz Grądzki – III vieta, A4 kategorijoje; Akordeonininkų kvintetas – II vieta, B1 kategorija.

Sylwia Roszko nuotr.

„GIOVANI VIRTUOSI“ laimėtojai: pirmas iš kairės Adrijanas Pykys, trečias - Povilas Senda su Suvalkų I-ojo ir II-ojo laipsnio muzikinės mokyklos mokiniais

Iš Sylwia Roszko asmeninio albumo

„ASCOLTATE 2019“ laimėtojai Povilas Senda (pirmas iš kairės), Ernestas Savickas (priekyje) su mokytoja Sylwia Roszko

„An kraisos“

ASTA PEČIULIENĖ

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

„An kraisos“ – taip savo šiųmetį koncertą pavadino Punsko lietuvių kultūros namų ansambliai – kapela „Klumpė“, vad. Antanas Maziliauskas, ir šokių grupė „Vyčiai“, vad. Asta Pečiulienė.

Gegužės 18 d. žiūrovai turėjo progą pamatyti nuotaikingą lietuviškų liaudies dainų, muzikos ir šokių koncertą, apipintą, rodos, senoviška, bet kaip pasirodo, vis dar aktualia tematika – kaimynų santykiais dėl žemių valdų. Ši tema pasirinkta ne visai atsitiktinai. Šiais metais „Vyčių“ grupė išaugo dvigubai. Ją papildė studijuojantis ir dirbantis jaunimas – Punsko Kovo 11-osios licėjaus absolventai – buvę „Šalčios“ ar „Jotvos“ šokėjai. Ši grupė jau dalyvavo 2018 m. Pasaulio lietuvių dainų šventėje „Vardan tos“, šokių dienoje, tačiau ten šokome kaip „Šalčios“ alumnai, o dalyvaudamas šiame koncerte jaunimas įsiliejo į „Vyčių“ gretas. Taigi nuo šiol su „Vyčių“ vardu šoka dvi grupės – „Vyčių“ pradas, „Vyčių“ senbuviai, šokantys nuo 2001 m., ir „Vyčių“ jaunimas, debiutavęs koncerte „An kraisos“.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Ramų, bet labai įvairų, darbingą ir įdomų „Klumpės“ ir „Vyčių“ gyvenimą sujaukia atvykstantys naujakuriai, kuriems „Ponas Valsčius“ paskyrė naują pastatą Pūncko miestely. Jie čia ruošiasi įsikurti, mat jiems čia visai patinka, bet va svarbiausia „nusistatyt kraisos, iki katrai vietai ca tep savo rakandus možnėt išsidėscyc“. Scenoje susiremia dvi šeimos – senoji Nevulių Kosto ir Anės (vaidino Rimas ir Irena Misiukoniai) bei naujoji Pečiulių Jono ir Jadvygos (vaidino Ina Pečiulytė ir Tomas Senda). Nevulienė prigrasina Pečiuliams, kad kraisa (ežia) eina per kiemo vidurį ir kad nedrįstų jos peržengti nė per tris pirštus. Kapelos dainų ir muzikos, „Vyčių“ šokių fone Pečiulis Nevulį šaukia prie tvoros, nesuprasdamas čia įsisenėjusios tvarkos... Jiems buvo Nevulienės įsakyta nė per tris pirštus... o Nevulis su savo kompanija (šokėjais) gal per kokius keturis užpakalius tą ribą kirto... Kaimynų derybos buvo humoristinės, įtaigios, linksmino klausytojų ausį, o naujai

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

išmoktos „Klumpės“ dainos, kaip antai „Desantui“, „Dovanoju“, „Minčių akistata“ (žodž. Algio Uzdilos, muz. Antano Maziliausko), „Liaudies dainų popuri“ ar „Antanuko ūsai“, tirpdė ledus tarp kaimynų.

Didžiausios aistros tarp jaunų Pečiulių ir senų Nevulių įsiplieskė dėl išmindžiotos žolės ir išmuštų triušių dantų. Bet ir jas užglaistė kapelos atliekama instrumentinė muzika: „Anės maršas“, „Polka uch“ ar „Jurginų polka“.

Visai kitos varžytuvės vyko tarp dviejų „Vyčių“ grupių. Senjorai, sušokę „Šoksninę polką“, „Marcelės valsą“ ir „Senovinę polką“, parodė jaunimui, kad jiems jokios ežios nesvarbios, kad jie savo branda, vienybe ir darna gali įveikti visus nesusipratimus, nesklandumus, kad šiame kieme dar niekam niekada vietos nepritrūko.

Jaunimas žiūrovui norėjo įtikti savo energija, žvalumu, šoklumu, strakaliojimais šokdamas „Jadvygos polką“ bei „Iki paryčių“, tačiau pasižiūrėję vyresniokų šokio, jų santūrumo, suprato, kad neverta grūmotis, rietis dėl žemių, jei dūšioje skamba lietuviška daina ir muzika. Jei ir jauni, ir seni, ir visi aplinkui ežias lygintų kultūringai – tada ir bėdų pasaulyje būtų daug mažiau. Baigiamoji daina ir buvo „Oi gražus, gražus Lietuvos kraštas“, per kurią susitiko naujakuriai su senbuviais, apsikabino, apsibučiavo ir pradėjo draugišką kaimynų gyvenimą „an kraisos“.

Koncerto pabaigoje pagerbėme „Klumpės“ būgnininką Tomą Staskevičių, kuris jau 20 metų groja kapeloje (anksčiau trimitu, dabar mušamaisiais) – jam suteiktas „Klumpės“ ansambliečio garbės vardas.

Šiais metais iš „Klumpės“ gretų išlydėjome Punsko licėjaus abiturientą Artūrą Makauską, kuris ansamblyje penkerius metus grojo smuiku.

Nuoširdžiai dėkojame visiems „Klumpės“ dalyviams už ilgametę duoklę Punsko lietuvių kultūros namams, už savo gyvenimą, susietą su šių namų veikla, dėkojame visiems šokėjams, ypač jaunimui, kuris buvo nerealus. Jie kas dvi savaites suvažiuodavo į repeticijas iš Varšuvos (Vida Grigutytė, Artūras Nevulis, Tomas Senda, Raimundas Vydra), Vilniaus (Daiva Grigutytė, Ina Pečiulytė, Monika Valinčiūtė, Dalia Vaznelytė, Matas Pečiulis), Kauno (Jūratė Pečiulytė-Cibulskienė), Balstogės (Algis Lukaševičius), Suvalkų (Aneta Budzeikaitė, Laima Kuosaitė, Tadas Šimčikas) ir su vietos jaunuoliais (Edvinas Marteckas, mokytojas Dovydas Nometka) savaitgaliais dirbdavo išsijuosę norėdami puoselėti lietuvišką kultūrą.

Atskirai ačiū būtina pasakyti visiems tiems, kurie sudaro sąlygas, kad jų namiškiai galėtų dalyvauti ansambliuose – žmonoms, vyrams, tėvams, uošviams, seneliams, kurie dirba darbus ūkyje, pavaduoja „artistus“, prižiūri vaikučius, anūkėlius, išleidžia juos ne tik į koncertus, bet svarbiausia į repeticijas, be kurių nebūtų tokių reginių, kokių būna mūsų kultūros namuose.

Punsko lietuvių kultūros namų ansamblių veiklą remia Lenkijos vidaus reikalų ir administravimo ministerija, kuri skiria lėšų susimokėti už keliones į koncertus, nusipirkti tautinių rūbų detalių, medžiagų, pasisiūti rūbų, įsigyti techninės įrangos ir pan. Beje, šiais metais nupirkti du mikrofonai smuikams. Dėkojame už paramą.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

XVII „Dainorėlis“ nustebino rengėjus dalyvių gausa

ASTA PEČIULIENĖ

Birželio pirmąjį sekmadienį Punsko lietuvių kultūros namuose jau septynioliktą kartą vyko vaikų solistų ir duetų lietuviškų dainų konkursas „Dainorėlis“.

Šiais metais į konkurso atranką stojo net 28 dainų atlikėjai. Galiausiai konkurse sudainuotos 26 dainos, kurias atliko 30 vaikų. Seniai taip buvo, kad konkurse dalyvautų vaikučiai iš Seinų, Suvalkų, Vidugirių ir Punsko (mokyklos, darželio, kultūros namų bei muzikos mokyklos). Labai džiaugiamės, kad atlikėjų daug, kad jie nori, drįsta pasirodyti scenoje, nors ne kartą matyti, kad vaikai jaudinasi, kartais tas jaudulys ir būna didžiausias baubas, neleidžiantis vaikams iki galo atsiskleisti scenoje. Žiūrėk, per atranką vaikai dainuoja laisviau, drąsiau, o per patį konkursą pakiša koją baimė – balsas dingsta akimirkai, oro pritrūksta pabaigti muzikinę frazę, vėl balsas neklauso ir išleidžiamas ne tokio aukščio ar ne tokios spalvos, tembro, kokių reikėtų. Visko pasitaiko, bet mes visi esame tik žmonės – dar tik mokomės ir siekiame, kad ateity būtų tobuliau ir geriau.

Amelija Valenskaitė

Šį kartą vis dėlto džiaugėmės, kad vaikų itin daug. Darželio, I–III klasių, VII–VIII klasių ir gimnazistų kategorijoje atlikta po šešias daineles, o IV–VI mokiniai paruošė net aštuonias dainas. Daugiausia dainelių, net 8, paruošė mokyt. Irena Kalinauskienė su Punsko ir Vidugirių mokyklų dainorėliais, 4 dainas dovanojo mokyt. Arnoldo Beinario muzikos mokyklos mokiniai, 3 daineles atliko Egidijos Pocienės auklėtinės – „Balsynėlio“ dalyvės, 2 – Astos Žukauskienės ir Arnoldo Vaznelio mokinės, likusieji mokytojai ar mamytės paruošė po vieną dainą: Vida Stankevičienė, Irena Staskevičiūtė, Onutė Valenskienė, Alicija Baranauskienė ir Antanas Maziliauskas, o dvi dalyvės – Laura Kogačiauskaitė ir Greta Bobinaitė konkursui ruošėsi savarankiškai.

Visus atlikėjus vertino kompetentinga komisija, kurioje šiais metais sutiko darbuotis Kęstutis Nevulis – Klaipėdos valstybinio muzikinio teatro solistas, Dainius Pavilonis – Kauno Aleksandro Kačanausko muzikos mokyklos estradinio dainavimo skyriaus mokytojas ir Punsko Kovo 11-osios licėjaus choro „Pašešupiai“ vadovas bei Raimundas Martinkėnas – kompozitorius, vargonininkas, Kauno Juozo Gruodžio

Lidija Kalinauskaitė

Luko Bernecko nuotr.
Greta Bobinaitė

konservatorijos mokytojas bei choro „Pašešupiai“ koncertmeisteris.

Vertinimo komisija skirstydama vietas labiausia atsižvelgia į du aspektus – muzikinį pasiruošimą ir sceninę vaiko išraišką. Kadangi tai – dainavimo konkursas, svaresnę dalį lemia dalyvio balso valdymas, intonavimas, dainos sudėtingumas, antroje vietoje lieka sceninis įvaizdis. Jeigu konkurso dalyvis dainuoja labai gražiai, intonuoja, bet scenoje jaučiasi nejaukiai, nedrąsiai ir baukščiai ar yra netinkamai apsirengęs – negali jis tapti laureatu. Ir atvirkščiai – vien tik savo elgsena ir išvaizda scenoje negali išsikovoti laureato vardo neintonuodamas. Taigi laimėtojais išrinkti tie, kurie atitiko minėtus kriterijus.

Darželio kategorijoje I vietą laimėjo 4-metė Amelija Valenskaitė iš Suvalkų, atlikusi lietuvių liaudies dainelę „Du gaideliai“ (mokyt. Arnoldas Vaznelis ir mama Onutė), II vietą laimėjo 5-mečių duetas iš Punsko vaikų darželio – Lena Adamska ir Ina Misiukonytė, sudainavę taip pat lietuvių liaudies dainą aranžuotą A. Borisevičiaus „Dvi vištytės baltos“ (mokyt. Asta Žukauskienė). Šioje kategorijoje skirtos dvi III vietos, kurios atiteko 7-metei Olivijai Dzemionaitei iš Vidugirių darželio už I. Šeduikienės dainelę „Šarkos švarkas“ (mokyt. Irena Kalinauskienė) ir 6-metei Ingai Žukauskaitei iš Seinų už dainelę „Ant palangės tupi katinėlis“ – muz. A. Borisevičiaus, žodž. J. Jovaišio (mokyt. mama Asta).

I–III klasių kategorijoje I vieta atiteko Lidijai Kalinauskaitei – Punsko mokyklos III kl. mokinei už I. Šeduikienės dainelę „Nupiešiu Lietuvą“ (mokyt. I. Kalinauskienė), II vieta – Mantui Radzevičiui – Vidugirių mokyklos antrokui, kuris sau akomponuodamas akordeonu atliko lietuvių liaudies dainą „Pasėjau žilvitį“ (mokyt. I. Kalinauskienė), o III vieta skirta Gretai Nevulytei – Punsko LKN „Balsynėlio“ dalyvei už dainelę „Vaivos juosta“ – muz. G. Abariaus, žodž. G. Mackevičiaus (vad. E. Pocienė).

IV–VI klasių grupėje I vietą ir konkurso didįjį prizą laimėjo sesės Nevulytės – ketvirtokė Inesa ir pirmokė Odeta, kurios vad. Egidijos Pocienės paruoštos atliko lietuvių liaudies dainą „Už žalių miškelių“. Šis duetas turbūt būtų pelnęs ir žiūrovų prizą, nes susilaukė gausių ir audringų plojimų. Mergytės dainuoja nuo mažens, ir konkurse dalyvauja nebe pirmą kartą, tačiau duetu dviem balsais ir taip ryžtingai atsiskleidė tik šį kartą, todėl nenuostabu, kad joms atiteko šis aukščiausias įvertinimas. II vietą už Ievos Narkutės dainą „Raudoni vakarai“ komisijos nariai skyrė Punsko mokyklos penktokei Gabrielei Baranauskaitei, kurią konkursui ruošė mama Alicija, III vieta atiteko ketvirtokei Gabijai Stoskeliūnaitei už J. Barzinskienės dainelę „Rimtuolis tėtis“, kuri dainavimo meno pirmus metus mokosi Lazdijų meno mokykloje pas mokytoją Violetą Česnulytę.

Luko Bernecko nuotr.
Konkuros dalyviai ir komisija

Vyriausiųjų dalyvių grupėje I vietą laimėjo III klasės gimnazistė Greta Bobinaitė su „Hiperbolės“ daina „Žingsniai“, II vietą laimėjo Gintarė Vektoriūtė su Aistės Smilgevičiūtės ir grupės „Skylė“ daina „Devynios baltos upės“ (mokyt. A. Vaznelis), III vieta skirta septintokui Rimui Rėkui – muzikos mokyklos mokiniui už J. Strielkūno ir A. Raudonikio dainą „Kur balti keliai“ (mokyt. A. Beinaris).

Konkursą vedė puikūs skaitovai, Punsko pradinės mokyklos ketvirtokai – Gabija Stoskeliūnaitė ir Eimantas Uzdila.

Šį renginį rėmė Lenkijos vidaus reikalų ir administravimo ministerija. Visiems darželinio amžiaus vaikams įteiktos paskatinimo dovanėlės – spalvotieji pieštukai, o laureatams tikrai viliojantys prizai – daugiausia nešiojamieji krovikliai, o pirmųjų vietų ir didžiojo prizo laimėtojams – planšetės. Visi dalyviai apdovanoti šokoladiniais batonais už norą ir ryžtą dalyvauti „Dainorėlyje“.

„Dainorėlio“ proga įsigytos dvi monitorinės kolonėlės, kurios pravers ne tik konkurso dalyviams, bet taip pat kitų vokalinių, instrumentinių ansamblių veiklai.

Tariame ačiū visiems dalyviams, mokytojams, vadovams, mamytėms už lietuviškų dainų puoselėjimą jaunų atlikėjų širdyse, už vaikų ugdymą lietuviškų dainų apsuptyje, už skiepijamą meilę mūsų kultūros vertybėms. Ačiū taip pat konkurso vedėjams, komisijos nariams už nelengvą darbą, juolab kad visuomet atsiranda tokių, kuriems komisijos sprendimai nebūtinai patinka, tačiau gerbkime tų žmonių darbą, nes juk „Dainorėlio“ konkursu gyvenimas nesibaigia – tai gali būti tik naujo dar neatrasto kelio pradžia...

Tėčio diena

ASTA PEČIULIENĖ

Tėve, tu mano gintarėlis jūroje,
Be kurio gyventi negaliu.
Tu mano mažas pasaulėlis,
Ir garsiai myliu tau tariu.

Birželio pirmasis sekmadienis priklauso Tėčiams – tai jų šventė. Tą dieną vaikai nepamiršta pasveikinti savo brangiausių žmonių. Vaikų liaudies meno studija „Puniukai“, veikianti Punsko lietuvių kultūros namuose, jau tryliktą kartą sveikino visus tėčius savo koncertu.

Šiais metais „Puniukus“ lankė 51 dalyvis (42 šokėjai trijose amžiaus grupėse – vad. A. Pečiulienė bei 9 kapelos muzikantai – vad. A. Maziliauskas). Vaikų amžius labai įvairus – nuo 5-erių iki 15 metų. Be „Puniukų“ studijos, koncerte talkino dar ir buvę „Puniukai“ – dabartiniai Punsko Kovo 11-osios licėjaus šokių grupės „Šalčia“ šokėjai bei Suvalkų II laipsnio muzikos mokyklos du akordeonininkai – Povilas Senda (mokyt. Sylwia Roszko) ir Adrijanas Pykys (mokyt. Alicja Sak-Chmielewska).

Taigi didžiausia puokštė tėveliams tą popietę buvo supinta iš šokių, instrumentinės muzikos ir eilių. Kiekviena šokėjų grupė savo tėvelius sveikino dviem šokiais: vaikučių – „Laikrodukas“ (choreogr. Ž. Adomaitienės, muz. A. Žilio) bei „Geniai“ (choreogr. S. Gargasienės, muz. V. Juozapaičio), jaunučių – „Jurgelis meistrelis“ (choreogr. Ž. Adomaitienės, muz. R. Kauneckaitės) bei „Stebuklingi obuoliai“ (choreogr. Ž. Adomaitienės, muz. A. Žilio), jaunių – „Gyvataras“ (choreogr. J. Lingio, muz. E. Pilypaičio) bei „Grandsferas“ (choreogr. kompozicija R. Laugalio, muz. liaudies). „Šalčios“ jaunimas dovanojo publikai taip pat du šokius „Pakol jauni“ (choreogr. V. Mačiulskio, muz. B. Mūro) ir „Iki paryčių“ (choreogr. R. Zaleckaitės, muz. liaudies, aranžuota K. Lipeikos).

Luko Bernecko nuotr.

Luko Bernecko nuotr.

Vaikų kapela (akordeonininkai: Povilas Senda, Edvinas Pajaujis, Oliveris Krakauskas, smuikas – Gintarė Vektoriūtė, birbynė – Rimas Rėkus, lamzdeliai – Sara Pykytė ir Virginija Rėkutė, mušamieji – Mangirdas Vektorius, kontrabosas – Augustinas Venslauskas ir Edvinas Pajaujis) labai atsinaujinusi, vadovas dirba su naujais muzikantais, bet beveik visi jie lanko Punsko muzikos mokyklą, todėl darbas vyksta sklandžiai. Labai smagu, kad vaikai stengiasi groti ne tik instrumentais, kurių mokosi muzikos mokykloje, bet jėgas bando ir su naujais: Rimas Rėkus – birbynininkas, tačiau jam puikiai sekasi groti armonika, Mangirdas Vektorius – akordeonininkas, bet „Puniukuose“ sėda prie mušamųjų. Edvinas Pajaujis – muzikos mokyklos nelankantis, bet kapeloje groja akordeonu ir kontrabosu, Augustinas Venslauskas – taip pat ne muzikos mokyklos mokinys, bet kapeloje mokosi groti kontrabosu. Žodžiu, muzikuojančių vaikų mums netrūksta, džiugu, kad jie turi noro lavinti save visapusiškai muzikinio pasaulio plotmėje. Kapela skyrė Tėveliams keturias melodijas „Bekerio polką“, „Agotėlę“ (muz. A. Česnienės), liaudišką melodiją, aranžuotą D. Daknio, „Suk, suk ratelį“, kurį atliko instrumentinis trio (armonika Rimas Rėkus, mušamieji Mangirdas Vektorius ir kontrabosas Edvinas Pajaujis) bei „Ko liūdi berželi?“ – lietuvių liaudies melodiją, kuri jau tapo mūsų tradiciniu kūriniu, kurio metu tėveliams nešame gražiausias gėlių puokštes.

Tarp jaunųjų artistų turime ir puikių skaitovų, be kurių koncerte neišsiverčiame. Tai Eimantas Uzdila, Dovydas Šimčikas, sugebantys tėveliams taip įtaigiai pasakyti eiles, kad nesunku patikėti, kad visi tėčiai tikrai yra nuostabūs. Arba mažosios skaitovės Olivija Venslauskaitė ir Ina Misiukonytė – tik žybteli akutėmis, tik nusišypso ir eilėraštukai plaukia iš scenos paliesdami tėvų širdžių jautriausias stygas. Daug patirties scenos kalboje jau turi kita gabi skaitovė – Gabija Uzdilaitė, vaikų teatro „Kregždutė“ dalyvė, kuriai šiais metais teko atsakingiausias momentas – Tėčių sveikinimas visų vaikų vardu:

Tėve, tu mano džiaugsmas ir paguoda,
Tu mano saulė, jūra ir vanduo.
Tau noriu garsiai pasakyti ačiū,
Už tai, kad su manim esi.

Vaikų liaudies meno studijos „Puniukai” veiklą finansiškai remia Lenkijos vidaus reikalų ir administravimo ministerija.

Nuoširdžiai dėkojame visiems vaikučiams, lankantiems „Puniukus“, buvusiems „Puniukams“ už Jų norą vis dar dalyvauti Lietuvių kultūros namų veikloje, už norą lavintis ir puoselėti save liaudiškų dainų, melodijų ir šokių apsuptyje.

Luko Bernecko nuotr.

Punsko giesmės gegužės 26-ąją skambėjo Vilniuje „Skamba skamba kankliai“

NASTUTĖ SIDARIENĖ

Festivalis „Skamba skamba kankliai“ Vilniuje tradiciškai vyksta nuo 1973 m. Prasideda paskutinį gegužės savaitgalį ir savo muzika, dainomis „drebina“ Vilnių net 4 dienas! Jame dalyvauja užsienio ir Lietuvos folkloro kolektyvai.

Šis festivalis yra vienas iš nedaugelio Europoje vykstančių autentiškosios tautinės muzikos festivalių. Tai seniausias folkloro festivalis Lietuvoje.

Festivalio programoje šalia jau žiūrovų pamėgtų tradicinių renginių – sutartinių vakaro, vaikų folkloro dienos, pasidainavimų vakaro, naktišokių, kaimo giesmininkų valandos, sekmadienio koncertų, Vilniaus senamiesčio kiemuose atsiranda ir naujų tradicijų: grojimo tradiciniais instrumentais, dainavimo, giedojimo dirbtuvės, nakties muzikos koncertų ciklas ir kt.

Punsko Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos ansamblis „Gimtinė“ šiemet dalyvavo šiame nuostabiame renginyje. Ansambliečiams šventė prasidėjo labai rimtai, kadangi pirmiausia kartu su kitais kolektyvais ir vilniečiais Švč. Mergelės Marijos Ramintojos bažnyčioje meldėsi už gyvuosius ir išėjusius anapilin tautosakininkus. Po pamaldų ir nuostabaus kunigo pamokslo dalyviai nulipo į pirmą aukštą (sovietų laikais bažnyčios pastato vidus perstatytas iš vienaukščio į triaukštį), kur buvo giedamos tradicinės giesmės. Senąsias giesmes giedojo keturi kolektyvai: „Gimtinė“ iš Punsko, „Vaisgamta“ iš Kulių (Žemaitija), užsienio svečiai „Bolnela“ iš Sakartvelo (Gruzijos) ir „Kralytsia“ iš Ukrainos.

Nors bažnyčios vidus, galima sakyti, labai „asketiškas“, nes vien tinkuotos sienos be jokių spalvų, freskų ar paveikslų, kadangi viskas buvo išgrobstyta, ir triskart pažemintas, bet giesmės čia vis vien skamba nepakartojamai. Spalvingi tautiniai kostiumai pagražino ir sušildė nykius šventovės mūrus, menančius jos ir miesto skaudžią praeitį. Ši barokinė augustinų šventovė pastatyta XVIII amžiuje, caro laikais perdaryta į cerkvę, atkūrus nepriklausomybę katalikai vėl ją susigrąžino, o po II pasaulinio karo sovietai perstatė vidų ir naudojo kaip daržovių sandėlį. Šiuo metu bažnyčios pastatas priklauso Vidaus reikalų ministerijai.

Visi kolektyvai giedojo „iš širdies“. Įstrigo retai girdimos gruzinų giesmės ir ypatingas jų atlikimo būdas – lyg pačių angelų choras būtų nusileidęs iš dangaus. Energingas šio festivalio vedėjas – ponas Stanislovas, gerai pažįstamas iš „Duokim garo“ televizijos laidų.

Vilniuje tą dieną gatvėse, kiemuose prie dainuojančių, grojančių kolektyvų būriavosi žmonės, kad kartu padainuotų ar pasiklausytų senosios tautinės muzikos, dainų, pasišoktų, nusipirktų liaudies meno dirbinių iš pačių tautodailininkų, kurie rodė savo kūrinius ir jais prekiavo. Gegužio žiedais pasipuošęs Vilnius priėmė visos Lietuvos folklorininkus ir svečius iš kitų šalių.

Seniausias folkloro festivalis „Skamba skamba kankliai“ visada smarkiai veikė ir veikia visą lietuvių folkloro sąjūdį, buvo ir yra svarbi lietuvių etninės kultūros sklaidos bei plėtros dabarties ir istorijos dalis. Sovietmečiu Lietuvos folkloro ansamblių (tuo metu jų buvo per 800) sąjūdis buvo ir vienas iš būdų priešintis nutautinimui bei sovietinei ideologijai. Be šio etninės kultūros sąjūdžio nebūtų buvę ir „dainuojančios revoliucijos“...

Iš „Gimtinės“ archyvo

Tarptautinis poezijos festivalis-konkursas

Gražina Kibyšienė

Gegužės 24 dieną Anzelmo Matučio gimtinėje Zomčinėje, Marijampolės sav., vyko Tarptautinis poezijos festivalis „Moksleivių kūryba. Pasitinkant vietovardžių metus“. Konkursą organizavo VšĮ Pasaulio lietuvių centras, XXVII knygos mėgėjų draugija, Lietuvos universitetų moterų asociacija. Eilėraščius kūrė 48 moksleiviai iš penkių mokyklų. Juos globojo devyni mokytojai. Mūsų mokyklos mokiniai parašė 16 eilėraštukų. 1–4 klasių amžiaus grupės I vietos laureatu tapo antrokas Mantas Radzevičius. 5–9 klasių amžiaus grupės II vietos laureate tapo septintokė Lidija Radzevičiūtė, o I vietos laureate – septintokė Diana Petruškevičiūtė. Viktorijai Čerlionytei (VIII kl.) skirtas paskatinamasis įvertinimas. Visų konkurso dalyvių eilėraščiai išspausdinti dailiai išleistoje knygelėje, kurią kiekvienas moksleivis gavo dovanų.

Poetė Zita Gaižauskaitė dovanoja Mantui savo knygą

Konkurso apibendrinimas vyko pasakiškai gražioje aplinkoje, jau minėtoje poeto Anzelmo Matučio gimtinėje. Į šventę susirinko ne tik rašiusieji eilėraščius, bet atvyko ir nemažai garbių svečių. Visus šiltai pasveikino ir šventę vedė XXVII knygos mėgėjų draugijos pirmininkė Dalia Poškienė ir Pasaulio lietuvių centro vadovas, leidėjas Valdas Kubilius. Savo eiles paskaitė poetai Laimonas Inis, Zita Gaižauskaitė, Jūratė Jankauskienė, Vida Bubnienė, Ramutė Bidvienė, Irena Makauskienė. Įdomiai apie Dzūkijos krašto vietovardžius pasisakė istorikas Kęstutis Subačius. Festivalį papuošė ir Igliaukos gimnazijos moksleiviai, kurie pristatė poetinę kompoziciją apie Eglės sūnų Žilvinėlį. Savo kūrybos eilėraštukus paskaitė ir konkurso laureatai. Buvo ir labai spontaniškų malonių akimirkų – poetė Zita Gaižauskaitė padovanojo mūsų antrokui Mantui savo knygelę. Vėliau visi susirinkusieji nuoširdžiai pabendravo prie suneštinių vaišių stalo ir šiltos žolelių arbatos. Moksleiviai smagiai praleido laiką skulptūrų parke.

Pakeliui namo užlipome į Metelių apžvalgos bokštą, pasigrožėjome nuostabiais vaizdais. Mokiniai parsivežė labai gerų įspūdžių, įdomių knygelių.

Akimirkos Matučio gimtinėje

Sinkevičių Anelkos liūdna pasaka

Jurgita Stankauskaitė

Seniai, seniai Vidugirių kaimo trečioje linijoje gyveno moteris vardu Anelė. Vietiniai žmonės dažniausiai ją vadindavo Anelka. Tai buvo nepaprastai liūdnų, bet nuoširdžių akių moteris. Žiūrint į ją, apimdavo nesuprantamas gailestis, užuojauta, lyg ją būtų kas nors nuskriaudęs. 1923 m. gimusi moteris neturėjo gražios jaunystės, o gal ir buvo saulės nušviestų akimirkų, bet, kažin, ar mūsų karta mokėtų jose įžvelgti džiaugsmą. Ji savo rankomis graibstė dėmėtus karo laukus, o duonos gurinį valgė taip, lyg ragautų brangiausią ir skaniausią patiekalą. Anelė gyveno pas Nevulius, kadaise vadintus „Ilgiais“. Šiandien niekas nesidomi ir net neklausia, kodėl Vidugiriuose yra dviguba Sinkevičių-Nevulių pavardė. Būtent Anelka su savimi atsinešė Sinkevičių pavardę, kuri gražiai prisijungė prie Nevulių.

Aname šimtmetyje gyveno Juozas ir Ona Nevuliai. Dievas nedavė susilaukti savo vaikų. Nė vieno padėjėjo neturėjo, o darbų ūkyje netrūko. Gyvulių ganyti atėjo Sinkevičių Vladzė ir Katrė iš Žvikelių. Pirmiausia pora prisikalbino Katrę, o po to seserį Vladzę. Šeima labai pamilo mergaites. Katrę pramokino siūti ir net leido toliau mokytis siuvimo amato pas Šliaužienę į Žvikelius. Užaugusi ištekėjo už Raistinių Babrausko ir paliko Nevulius. Vladzė, padirbusi, irgi laikui bėgant paliko Juozą ir Oną, ištekėdama už Misiukonio. Vladzė ir Katrė turėjo dar vieną seserį Anelę. Ši viena namuose sūpavo sūnų Petrą (g. 1947 m.), tačiau žinojo, kad ten jai ir jos kūdikiui ne vieta, reikia eiti dirbti ir vaiką išmaitinti. Moteris su mažu Petriuku ant rankų ieškojo pagalbos. Atkeliavo pas Nevulius į Vidugirius, kur tarnavo jos seserys. Nevuliams toliau reikėjo pagalbos ūkyje, todėl merginą su berniuku mielai priėmė, o berniuką pamilo kaip savo vaiką. Laikui bėgant, motinai pritariant jį įsivaikino, suteikdami jam dvigubą Sinkevičių-Nevulių pavardę, kad liktų motinos pavardės atminimas. Tai buvo savotiškas ženklas, kad motina sūnaus neatsižada. Be to, Anelė džiaugėsi galėdama suteikti vaikui saugią pastogę. Taip augantis berniukas pamažu pratinosi prie ūkio darbų ir žemės paveldėtojo pareigų. Tai tik Anelkos, pavadinkime, gyvenimo tiesioji, iki kurios ėjo protu nesuvokiamą sunkų kelią.

Iš kairės: Anelė Sinkevičiūtė, Onutė ir Juozas Sinkevičiai-Nevuliai, Onutė Zubavičienė

Kai dar Anelka buvo jaunut jaunutėlė, o apie kūdikį net minčių nebuvo, gyveno savo tėviškėje – pas Sinkevičius Žvikeliuose. Vieną kartą pas juos atvažiavo lenkų ūkininkai iš Kolnicos nuo Augustavo. Kalbino jaunimą į darbą. Tuomet buvo nelengvas XX a. pirmosios pusės laikotarpis. Jaunimo buvo daug. Vieni dirbo namuose, kiti savo pinigo ieškojo svetur. Anelė, prikalbinta ūkio darbams, apsigyveno pas ūkininkus Jaglauskus Augustavo apylinkėse. Jaglauskas buvo agronomas, o jo žmona siuvėja. Jų palikuonys dar ir dabar gyvena tame pačiame ūkyje Kolnicoje. Be jaunų padėjėjų tame ūkyje dirbo ir virėjos, ir melžėjos. Anais laikais tai buvo gana stambus ūkis. Įdomu, kad visi šeimos nariai su ūkio padėjėjais valgė kartu ir vienas kito nesigėdijo. Iš tų namų buvo išėjęs išsimokslinęs kunigas, kuris kiekvienas Kūčias šventė tėviškėje – pas Jaglauskus. Ten jis visus išmokė, kad ant Kūčių stalo privalo būti vyno. Taigi visi namiškiai buvo pripratę prie šventinės raudonojo vyno taurės. Įdomiausia, kad šį paprotį po daugelio metų Anelė atsinešė į Vidugirius pas Nevulius. Jos marti Emilija pasakojo: „Kol Aneliutė buvo gyva, visadu pas mus an stalo turėj būc per Kūcas bent po biskuco vyno“. Anelės Kūčios Kolnicoje buvo kitokios. Ten po Kūčių vakarienės, laukdami vidurnaktyje atnašaujamų Piemenėlių mišių vietos bažnytėlėje, kunigėlis su visais namiškiai kortomis lošdavo.

Anelė Šinkevičiūtė viduryje su juoda skepetaite

Karo metais, apie 1943-uosius, į Kolnicą atvažiavo vokiečiai ir ieškojo melžėjų. Kadangi Anelė puikiai mokėjo karves melžti, paėmė ją į nelaisvę. Vietoje buvo supažindinta su išskirtiniais reikalavimais – visi vokiečių belaisviai privalėjo prie drabužių prisisiūti raidę „P“. Ji nurodydavo darbuotojo kilmę. Tuo metu niekam nerūpėjo tautybė, o pilietybė, tad Anelė jų akyse tapo lenke.

Mergina atsidūrė pas ūkininką Karaliaučiaus krašto Pleinės kaime prie Tilžės. Ten jos gyvenimas nelepino. Griežtas buvo jos vokietis šeimininkas, pavarde Kauš, nors jų šešiapirštis sūnus vardu Hurt buvo dar žiauresnis žmogus. Anelė tik artimiesiems pasakojo, kad Hurtas, dalyvavęs kare, be jokio pasigailėjimo žudė. Grįžęs atostogų pas tėvus iššaudė visus mažus šuniukus ir kačiukus. Šiuose namuose ponai su tarnais kartu nevalgė. Kaimyniniame ūkyje tarnavo kita belaisvė, turbūt baltarusė. Neiškentusi su Anele nusprendė slapta pabėgti. Vienintelis pabėgimo kelias vedė per Nemuną. Deja, viena iš jų gerai mokėjo plaukti, o kita nelabai, tačiau tai jų negąsdino. Nespėjus įlipti į upę kelią pastojo ginkluoti šeimininkai su šunimis ir privertė grįžti į namus. Kas vėliau vyko su Anelės drauge, kaip ji buvo nubausta, nepasakojo. Anelkos ponas pastatė ją ant mėšlo krūvos ir nusitaikęs šauti garsiai rėkė: „Polšė šveinė! (Lenkiška kiaulė!)“. Anelė puolė ant kelių ir maldavo pasigailėti. Tuo metu atėjo Kaušo žmona, kuri paprašė vyro atleisti merginai. Antrą kartą nebandė bėgti. Kentėjo sukąstais dantimis.

Netrukus priartėjo rusų frontas. Vokiečių šeimos masiškai ėmė prie namų užkasinėti visą savo turtą (lėkštes, brangius daiktus, plėškes) ir pradėjo trauktis į vakarus. Savo tarnus paliko likimo valiai. Tuo metu reikėjo darbo rankų apkasams kasti netoli Olecko. Anelė buvo viena iš tų, kuriai teko nesiskirti su kastuvu ir sunkiai dirbti ne tik vasarą, bet ir žiemą. Prie apkasų šiaudais iškimštomis klumpėmis dirbo pusantrų metų. Sunkiu metu moteris neturėjo nei šiltų drabužių, nei kojinių. Miegojo paruoštuose barakuose ant šiaudų. Maitino labai prastai, bet išvargusiems žmonėms užteko to, ką gaudavo. „Kručkų ar bulvį inmeta in kacilų vandenio ir jau zupė. Da duonos gaudavo“. Per dieną buvo nurodyta, kiek metrų apkasų privalo iškasti. Niekam nerūpėjo, ar spės iki vidurnakčio iškasti, ar ne. „Jei tu graita iškasi, tuoj ir laisvas būsi, turėsi sau čėso, o kap ne, tai ir pernakc kasi“, – Anelės pasakojimais dalijosi Emilija. Silpnesniems padėjo stipresni, o lėtesniems greitesni. Kuo labiau artinosi rusai, tuo baisiau darėsi aplinkui. Netrukus visus žmones paleido ir pasakė: „Dar jau dėkitės, kur norit“. Paleisti žmonės nežinojo tikslaus kelio į namus, tad ėjo vedami prigimtinių pojūčių. Tarp jų buvo ne tik lietuviai ir lenkai, bet ir baltarusiai ar ukrainiečiai. Grupė žmonių, kuriai priklausė Anelė, priėjo vokiečių apleistą baraką. Sumanė jame prisiglausti. Vargšus kankino alkis, silpnumas ar paprasčiausias peršalimas, kuris likimo sudraskytą sielą badė lyg baisi liga. Anelė sirgo angina. Smaugimo gerklėje pojūtį padėjo ištverti draugė baltarusė ir jos motina. Reikalui esant, saujoje atnešdavo jai sniego ir delne ištirpindavo, kad bent vandens atsigertų. Jos sakydavo: „Anielička, papij“ (Aneliute, atsigerk). Neilgai trukus prie barako priartėjo rusai. Išgirdę krebždėjimą jame, pagalvojo, kad tai pasislėpę vokiečiai. Nieko nelaukę pradėjo aklai šaudyti. Nelaimingos kulkos pataikė baltarusės. „Tį kažkas pradėj ciem mojuoc ir rėkc, kad jiej ne vokiecai, tai paskui ciej rusai klausė, ko jiej tį sėdzi, ko nedavė ankscau žinoc, kad jiej civiliai“. Atsakymas neturėjo jokios reikšmės. Anelės draugė ir jos motina žuvo vietoje. Reikėjo jas palaidoti ir tęsti kelionę. Alkani žmonės maisto ieškojo apleistų namų šiukšlinėse. Anelė niekada gyvenime neužmiršo vieno baisiausių vaizdų, kai prieš akis išniro gestapo sudegintų, suanglėjusių žmonių kūnai. Net ir tuo momentu badaujanti grupė privalėjo susikaupti, kur nors susirasti maisto ir šiltų drabužių. Iš vieno buvusio vokiečių namo Anelė pasiėmė patalą, kad turėtų kuo užsikloti šaltą žiemą. Šis daiktas padėjo Anelei ištverti sunkias dienas be pastogės. Patalas lydėjo ją visą kelią nuo Augustavo iki namų. Parėjo su juo pajuodavusiomis kojomis, o rankoje parsineštą patalą saugojo iki mirties.

Dar daug dešimtmečių moteris skundėsi stipriais kojų skausmais nuo nelemtų apkasų kasimo. 2003 m. gyvenimą palikusi Anelka paliko po savęs artimiesiems ne tik siaubingus lyg žiauri pasaka atsiminimus, bet nuoširdžias, dažnai ašaromis nusiplaunančias sūnaus akis, kurios atsispindi ir jo vaikų bei anūkų akyse.

Lenkijos lietuvių draugijos rengti konkursai

„AUŠROS“ INF.

Lietuvos istorijos konkursas

Lenkijos lietuvių draugijos rengtas Lietuvos istorijos konkursas vyko gegužės 14 d. Seinų „Lietuvių namuose“. Jo tematika: partizanų veikla, 1949 m. Vasario 16-osios deklaracija, Jonas Žemaitis-Vytautas, Adolfas Ramanauskas-Vanagas.

Iš „Aušros“ archyvo

Konkurso dalyviai, geriausiai atsakę į testų klausimus raštu, atsakinėjo žodžiu į pasirinktus klausimus. Susumavus raštu ir žodžiu surinktus taškus paaiškėjo, kas laimėjo konkursą. Atsakymus tikrino ir vertino komisija, kurią sudarė istorijos mokytojai Onutė Vaznelienė, Nastutė Sidairenė ir Tadas Bagdonavičius.

Pagrindinių mokyklų IV–VII klasių kategorijoje rungėsi 6 penktokai, 13 šeštokų ir 8 septintokai iš Punsko Dariaus ir Girėno, Vidugirių ir Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklų. Pirmąją vietą laimėjo Jokūbas Zimnickas (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė), antrąją vietą Jonas Nevulis (Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė), o trečiąją – Loreta Kalkauskaitė (Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė).

Iš „Aušros“ archyvo

Pagrindinių mokyklų VIII klasės, gimnazijos ir licėjaus moksleivių grupėje dalyvavo 27 mokiniai. Pirmąją vietą pelnė Loreta Uzdilaitė (Punsko Kovo 11-osios licėjus), antrąją laimėjo – Viktorija Pakutkaitė (Punsko Kovo 11-osios licėjus), o trečiąją vietą iškovojo Rolandas Jankauskas (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė).

Dailiojo žodžio konkursas

Iš „Aušros“ archyvo

Gegužės 17 d. Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje vyko Lenkijos lietuvių draugijos rengtas dailiojo žodžio konkursas. Kaip kasmet jame dalyvavo visų lietuviškų mokyklų moksleiviai: Punsko savivaldybės vaikų darželio, Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos ir gimnazijos, Punsko Kovo 11-osios bendrojo lavinimo licėjaus, Vidugirių pagrindinės mokyklos, Seinų lietuvių „Žiburio“ vaikų darželio, pagrindinės mokyklos ir gimnazijos. Šiais metais susibūrė 113 dalyvių.

Darželinukų grupėje eiles deklamavo 36 vaikučiai. Juos vertino Alicija Maksimavičienė, Asta Žukauskienė ir Onutė Grėbliūnienė. Visi dalyviai laimėjo pirmąsias vietas ir jiems buvo įteikti diplomai bei dovanų gavo knygeles.

Į pirmokų ir antrokų grupę sugužėjo 16 I klasės ir 12 II klasės mokinių. Juos vertino Irena Gasperavičiūtė, Teresė Savickienė ir Elena Degutienė. Iš pirmaklasių nominacijas laimėjo: Brigita Karčiauskaitė, Greta Nevulytė ir Amelija Zdanytė (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė), Karina Berneckaitė ir Povilas Zdanys (Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė). Antrų klasių grupėje laimėjo: Emilija Aleksaitė (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė), Inga Aleksaitė ir Nicolė Valinčiūtė (Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė) bei Mantas Radzevičius ir Ernestas Žilinskas (Vidugirių pagrindinė).

III ir IV klasių mokinių grupėje buvo 8 trečiokai ir 11 ketvirtokų. Šiuos dalyvius vertino Irena Vaicekauskienė, Birutė Vaičiulienė ir Irena Pečiulienė. III kl. grupėje nominacijas pelnė: Matas Grigutis, Lidija Kalinauskaitė ir Olivija Valinčiūtė (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė), Violeta Grigutytė (Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė) ir Jonas Kalinauskas (Vidugirių pagrindinė). IV kl. grupėje laimėjo: Edita Latvytė, Gabija Stoskeliūnaitė ir Aleksandras Vaznelis (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė), Ula Vilkelytė (Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė) bei Rita Pečiulytė (Vidugirių pagrindinė).

V–VI klasių grupėje susibūrė 12 penktokų ir 3 šeštokai. Šią grupę vertino kun. Jarosław Kalinowskij, Inga Vilkelienė ir Natalija Kalkauskienė. Pirmąją vietą laimėjo Vaiva Vaicekauskaitė (Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė), antrąją vietą pelnė Rasa Maksimavičiūtė (Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė), trečiąją – Mangirdas Vektorius (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė).

VII–VIII klasių grupėje buvo 9 septintokai ir 4 aštuntokai. Vertinimo komisijoje dirbo Janina Macukonienė, Rūta Burdinaitė ir Birutė Stoskeliūnienė. Pirmoji vieta skirta Viktorijai Petruškevičiūtei (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė), antroji vieta Onutei Karaneckaitei (Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė), trečioji – Rimui Rėkui (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė).

III gimnazijos klasės ir licėjaus moksleivių grupėje buvo tik 2 licėjaus moksleiviai. Šią grupę vertino Janina Macukonienė, Rūta Burdinaitė ir Birutė Stoskeliūnienė. Šioje kategorijoje pirmoji vieta atiteko Gabijai Batvinskaitei, o antroji vieta – Astai Matulevičiūtei.

Iš „Aušros“ archyvo

Lietuvių kalbos ir literatūros konkursas

Gegužės 23 d. Lenkijos lietuvių draugija Vidugirių mokykloje surengė lietuvių kalbos ir literatūros konkursą. Jame dalyvavo 7 ketvirtokai, 11 penktokų ir 12 šeštokų iš Punsko Dariaus ir Girėno, Vidugirių ir Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinių mokyklų. Vertinimo komisijoje dirbo: Irena Gasperavičiūtė, Dalia Makauskienė, Gražina Kibyšienė, Janina Macukonienė, Eugenija Pakutkienė ir Aldona Jonušonytė.

Iš „Aušros“ archyvo

Lietuvių kalbos ir literatūros konkursas Vidugirių mokykloje

Konkurso dalyviai, suskirstyti į dvi grupes (IV–V klasės ir VI klasė), atsakinėjo raštu į klausimus, susijusius su lietuvių kalbos gramatika ir literatūra.

IV–V klasių grupėje pirmąją vietą laimėjo Augustinas Venslauskas (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė), antrąją vietą – Justina Rėkutė (Vidugirių pagrindinė), trečiąją – Natalija Chšanauskaitė (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė).

VI klasių grupėje pirmoji vieta skirta Karolinai Agurkytei (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė), antroji vieta – Viktorui Jankauskui (Vidugirių pagrindinė), o trečioji – Mangirdui Vektoriui (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė).

Gegužės 28 d. Punsko Dariaus ir Girėno mokykloje vyko lietuvių kalbos ir literatūros konkursas-viktorina VII–VIII pagrindinės mokyklos klasių ir gimnazijų moksleiviams. Šių metų viktorinos tema „Tremties literatūra – Dalia Grinkevičiūtė, Antanina Garmutė, Marytė Kontrimaitė, Antanas Miškinis ir kiti tremties poetai“. Viktorinoje rungėsi 10 grupių po penkis moksleivius iš Punsko Dariaus ir Girėno ir Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinių

Iš „Aušros“ archyvo

Lietuvių kalbos ir literatūros konkursas-viktorina Punsko mokykloje

mokyklų ir gimnazijų bei Vidugirių pagrindinės mokyklos. Vertinimo komisijoje dirbo: Janina Macukonienė, Birutė Vaičiulienė ir kun. Marius Talutis.

Buvo skirtos trys pirmos vietos. Jas laimėjo Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės komanda: Andriana Baguckaitė, Rolandas Jankauskas, Gabrielė Kardauskaitė, Martina Muliarčikaitė ir Inga Pachutkaitė, Punsko Dariaus ir Girėno gimnazijos komanda: Sandra Baguckaitė, Daiva Jonuškaitė, Ieva Kalinauskaitė, Robertas Makauskas, Edvinas Pajaujis ir Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos komanda: Lilija Balulytė, Jokūbas Karaneckas, Klaudija Krakauskaitė, Silvija Misiukonytė ir Paulina Nevulytė.

Licėjaus moksleivius LLD pakvietė rašyti rašinius temomis: „Ar Lietuvių Chartos nuostatos aktualios šiandienos lietuviams, gyvenantiems Suvalkų trikampyje?“, „Ar pritari teiginiui, kad Lietuvių Charta – lietuviui tas pats, kas katalikui Dešimt Dievo įsakymų?“, „Vaižgantas – šviesioji tautinė atgimimo legenda ir „deimančiukų ieškotojas“. Gauti penki Punsko Kovo 11-osios lietuvių licėjaus mokinių rašiniai. Vertinimo komisijoje dirbo: Janina Macukonienė, Irena Gasperavičiūtė, Elena Degutienė ir Eugenija Pakutkienė.

Šioje grupėje pirmąją vietą laimėjo Julija Balulytė, dvi antrąsias vietas pelnė Viktorija Grigutytė ir Albertas Puzauskas, o dvi trečiosios atiteko Ingai Radzevičiūtei ir Loretai Uzdilaitei.

Lietuvos geografijos konkursas

Iš „Aušros“ archyvo

Gegužės 31 d. Seinų „Lietuvių namuose“ vyko Lietuvos geografijos konkursas, kurio tema „Lietuvos miestai ir gyventojai“. Vertinimo komisijoje dirbo: Vytautas Budzeika, Algirdas Vaicekauskas ir Onutė Samulevičienė.

Pagrindinių mokyklų IV–VII klasių kategorijoje rungėsi 2 ketvirtokai, 9 penktokai, 6 šeštokai iš Punsko Dariaus ir Girėno, Vidugirių ir Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklų. Mokiniai, geriausiai atsakę į testų klausimus raštu, atsakinėjo žodžiu į pasirinktus klausimus. Susumavus surinktus taškus paaiškėjo, jog pirmą vietą laimėjo Loreta Kalkauskaitė (Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė), antrą vietą – Augustinas Venslauskas (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė), o trečią vietą – Jonas Nevulis (Seinų lietuvių „Žiburio“ pagrindinė).

Pagrindinių mokyklų VII–VIII klasių ir gimnazijos moksleivių kategorijoje varžėsi 30 moksleivių (9 septintokai, 6 aštuntokai ir 15 gimnazijos mokinių) iš Punsko Dariaus ir Girėno, Vidugirių ir Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklų. Pirma vieta šioje kategorijoje skirta Monikai Maršalaitei, antra vieta – Mykolui Zielinskui, o trečia vieta – Uršulei Aleksaitei (visi iš Punsko Dariaus ir Girėno mokyklos).

Visų konkursų prizinių vietų laimėtojams įteikti diplomai ir visi nuo V kl. pakviesti į Lenkijos lietuvių draugijos organizuojamą ekskursiją į Kernavę ir Kauną. Kiti dalyviai gavo padėkos raštus. Visi moksleiviai pavaišinti saldumynais.

Dailiojo žodžio, lietuvių kalbos ir literatūros, Lietuvos istorijos ir geografijos konkursus ir laureatų ekskursiją į Lietuvą rėmė Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administravimo ministerija ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija. Dėkojame.

Etninių lietuviškų darželių augalai Punsko ir Seinų valsčių sodybose. Vidugirių Būda ir Paliūnai

VILIJA SNIEŠKIENĖ, STASĖ DAPKŪNIENĖ, IRMA MACIULEVIČIENĖ

Lankantis sodybose daugiausia tekdavo bendrauti su sodybų šeimininkėmis. Istoriškai būdinga, kad gėlių darželis – šeimininkės ar jos dukrų rūpestis. Buvo nerašytas garbės dalykas – darželis turi būti prižiūrėtas. Pasak G. Žumbakienės, gėlių darželis ypač buvo svarbus merginoms. Tai tarsi merginos kraičio dalis. „Jei būt buvus mergaitė, o be darželio, tą vyrai būtų užmėtę kepurėm“. Gėlių darželis – ne tik džiaugsmas, nusiraminimas, poilsis po sunkaus darbo, bet ir vaikystės, jaunystės prisiminimas. Moterys mėgo ir mėgsta gėles, o kiti šeimos nariai padeda prižiūrėti darželį. Tegul neįsižeidžia sodybų šeimininkai, kad pristatant sodybos gėlių darželį, daugiau dėmesio skiriame sodybos šeimininkei...

Vidugirių Būdos kaime 2018 metų gegužės, liepos ir rugsėjo mėnesiais stebėjome puoselėjamus augalus Irenos Auruškevičienės ir Birutės Knyzienės, o Paliūnų kaime – Juditos Janušonienės (deja, 2018 metų vasario 21 dieną palikusios šį pasaulį) ir Onos Matulevičienės gėlių darželiuose.

Lentelė. Augalų rūšių, aptiktų inventorizuotose sodybose, suvestinė

Augalų grupė	Rūšių skaičius sodybose, vnt.		
	Vidugirių Būda, Irena Auruškevičienė	*Vidugirių Būda, Birutė Knyzienė*	*Paliūnai, Ona Matulevičienė*
Sumedėję:	**14**	**9**	**21**
tradiciniai	4	3	7
savaiminiai	1	1	3
Daugiamečiai:	**41**	**29**	**50**
tradiciniai	24	20	22
savaiminiai	15	9	11
Dvimečiai:	**3**	**2**	**3**
tradiciniai	3	2	2
savaiminiai	1	2	1
Vienamečiai:	**3**	**10**	**9**
tradiciniai	3	7	6
savaiminiai	0	2	2
Iš viso rūšių	69	46	93
Iš viso tradicinių	38	30	35
Iš viso savaiminių	20	11	16

Tai likusios Punsko valsčiaus sodybos, kurias aplankyti nespėjome 2017 metais. Gausiausia auginamų rūšių buvo Paliūnų kaimo sodyboje. Bendrasis tradicinių (nuo seno auginamų) ir Lietuvai būdingų laukinių (savaiminių) augalų rūšių skaičius atskirose sodybose skyrėsi nedaug (žr. lentelę). Visose trijose sodybose aptikome šias tradicinių augalų rūšis: paprastasis buksmedis, žalioji rūta, paprastosios alyvos, tikroji levanda – sumedėję augalai; šliaužiančioji vaisgina, vaistinis smidras, daugiametė saulutė, poetinis narcizas, puikusis bijūnas, šluotelinis flioksas, daugiažiedė baltašaknė (1 nuotr.), plunksnalapė rudbekija, virgininis astrūnas, darželinė tulpė – daugiamečiai; šiurpinis gvazdikas – dvimetis ir didžioji nasturtė – vienmetė. Kiti augalai buvo tik vienoje ar kitoje sodyboje.

Ponia Irena Auruškevičiene su šeima gyvena naujame name. Ji kartu su vyru ūkininkauja, bet sodybos augalų reikalai – šeimininkės rūpestis. Tik šioje sodyboje aptikome dar auginamą tariamąjį narcizą, kuris žydi kovo–balandžio mėnesiais, gelsvais su ryškiai geltonu tauriškos ar varpiškos formos su banguotai karpytais kraštais priediniu vainikėliu

Statės Dapkūnienės nuotr.

1. Daugiažiedė baltašaknė

Statės Dapkūnienės nuotr.

2. Balsvoji bajorė

Statės Dapkūnienės nuotr.

3. Paprastasis sinavadas

(Lietuvoje buvo auginamas beveik kiekvienoje Žemaitijos sodyboje, o kitur – retokai). Tarpo čia ir balsvoji bajorė (2 nuotr.), išsiskirianti nelygiai plunksniškai karpytais lapais ir šviesiai alyviniais žiedais. Paprastasis sinavadas – Lietuvos savaiminės floros atstovas, bet retokas (3 nuotr.). Per pietų ir pietryčių Lietuvos dalį eina šiaurinė paprastųjų sinavadų savaiminio paplitimo riba, o gėlių darželiuose sinavadai auginami nuo 18 amžiaus.

Ponia Birutė Knyzienė su šeima gyvena dar 1917 metus menančioje sodyboje, kuri anksčiau buvo Krakauskų nuosavybė. Tuometinis šeimininkas ją pardavė ir persikėlė gyventi į Lietuvos gilumą. Dabar anuos laikus primena tik paprastosios alyvos, pagarbiai dabartinės šeimininkės vadinamos „Krakausko alyvomis“ (4 nuotr.). Dabartinė sodyba labai jauki, besipuikuojanti nuo seno auginamais, naujai įsigytais augalais ir sodybą saugančiu Rūpintojėliu (5 nuotr.). Sodyboje aptikome trisdešimt rūšių tradicinių ir vienuolika rūšių savaiminių Lietuvos floros augalų. Tai dabar retokai sutinkami daugiamečiai augalai, pvz., čiaudulinės kraujažolės pilnavidurė forma, banguotoji melsvė, mėlynžiedis vilkdalgis, nendrinis dryžutis, raudonoji lelija, valgomasis krienas (6 nuotr.) ir kt. Retai darželiuose dabar sutinkami savaiminiai augalai: šliaužiančioji vaisgina, dėmėtoji notrelė, šilinė perkūnropė, paprastoji šilingė, paprastoji juodgalvė ir vaistinis putoklis, šioje sodyboje rado tinkamą vietą. Ponia Birutė pasidalino ir senoviniu tepalu iš medetkų žiedų ir kiaulienos taukų, skirtu išsiplėtusioms venoms gydyti. Šeimininkė leido prisirinkti vaistinio putoklio ir plunksnalapės rudbekijos sėklų. Jas perdavėme saugoti Augalų genų banko saugyklai.

Pabaigoje norėtume pristatyti Paliūnų kaimo sodybą, kuri lenkia pirmąsias dvi ne tik bendruoju auginamų augalų rūšių skaičiumi, bet ir tradicinėmis bei Lietuvos savaiminei florai būdingomis rūšimis. Susitikti su sodybos šeimininkėmis mums nepavyko, bet, gavusios leidimą, sodybos darželius apžiūrėjome. Dabar sodybą prižiūri ponia Ona Matulevičienė. Sodyboje žydėjo paprastasis putinas sterilusis (7 nuotr.), ruošėsi žydėti šermukšnialapė lanskvūnė (8 nuotr.), žydėjo baltauogė meškytė, goštautinė gaisrena, paprastosios alyvos, darželinis jazminas, obuoliais kvepiančios, pilnavidurius žiedus išskleidusios daržolinės tulpės (9 nuotr.), veiksmingu vaistiniu augalu nuo raupsų dar 14 amžiuje laikytos baltosios brienės, sėklas brandino daržolinė blizgė (10 nuotr.). Tai tik nedidelė dalis labai vertingų etninių darželių augalų, kurie dabar gėlių darželiuose retenybė... Tikėtina, kad šie augalai atkeliaus į Punsko etnografinį muziejų ir puoš sodybų darželius. Paliūnų kaimo sodyboje augo net 16 laukinių

(savaiminių) augalų rūšių, būdingų Lietuvos augaliniam pasauliui: paprastoji ieva, laiškinis česnakas, pelynas, tankiažiedis katilėlis, skėtinė širdažolė, kanapinis kemeras, paprastoji sukatžolė, miškinė neužmirštuolė, trispalvė našlaitė ir kt. Radome ir dvi augalų rūšis, kurios Lietuvoje laikomos nepageidautinomis ir invazinėmis – tai gausialapis lubinas, kuris labai plinta laukinėje gamtoje ir kelia pavojų kitiems augalams, bei vienmetis vijoklinis augalas – dygliavaisis virkštenis, kurio puošnūs žiedai ir dygliuotus agurkėlius primenantys vaisynai vilioja augintojus.

4. Paprastųjų alyvų krūmas

5. Ponia Birutė Knyzienė prie sodybą puošiančio stogastulpio

6. Žydintis valgomasis krienas

7. Paprastasis putinas sterilusis

9. Darželinės tulpės

8. Šermukšnialapės lanksvūnės

10. Darželinė blizgė

Nepriklausomybės kovų dalyvis Vincas Kanauka (1893–1968)

Gintaras Lučinskas

Vincas Kanauka gimė 1893 m. rugsėjo 9 d. Alytaus apskrities Ūdrijos valsčiaus Butrimiškių kaime. Butrimiškėse gyveno ir tėvai, ir seneliai. Tėvas Motiejus Kanauka (1857–1940) valdė apie 65 hektarų ūkį. Motina Valerija Lukoševičiūtė buvo kilusi iš smulkių Miroslavo valsčiaus bajorų. Šeimoje augo dukra ir keturi sūnūs. Vienas broliukas mirė sulaukęs 4 metukų, sesutė mirė 12 metų. Liko trys sūnūs – Vincas, Kostas (karininkas, veterinarijos gydytojas) ir Petras (1941 m. NKVD suimtas, sušaudytas 1942 m. rugpjūčio 25 d. Sverdlovske).

Vincas Kanauka 1900–1904 m. Miroslave ir Ūdrijoje lankė pradinę mokyklą. 1904 m. įstojo į Suvalkų gimnaziją, čia įsijungė į slaptą moksleivių aušrininkų kuopelę. Tuo metu Suvalkų gimnazijoje mokėsi ir būsimieji Vyčio Kryžiaus kavalieriai Motiejus Pečiulionis bei Silvestras Leonas.

Vincas Kanauka 1912 m. įstojo ir 1917 m. kovo 13 d. baigė Kijevo universiteto Medicinos fakultetą. Kijevo universitete kartu su tautiečiais studentais skaitė ir platino lietuviškus laikraščius. Buvo slaptos lietuvių studentų draugijos narys ir dvejus metus – pirmininkas. Buvo įsijungęs į liaudininkus ir kaip jų atstovas 1917 m. gegužės mėn. dalyvavo Lietuvių seime Petrapilyje.

Vincas Kanauka 1917 m. gegužės mėnesį pašauktas į Rusijos kariuomenę, tarnavo 661-ajame pėstininkų pulke jaunesniuoju gydytoju. Pirmajame pasauliniame kare kovojo Karpatų–Rumunijos ir Bukovinos fronte (1917 metų birželio–lapkričio mėn.). Iš Rusijos kariuomenės demobilizuotas 1918 m. vasario mėnesį.

Vincas Kanauka 1918 m. grįžo į Lietuvą. Aktyviai dalyvavo organizuojant Alytaus apskrities savivaldybę, kuriant apskrities ligoninę: lapkričio–gruodžio mėnesiais dirbo Alytaus apskrities komiteto pirmininku, 1919 m. pradžioje – Alytaus apskrities ligoninėje chirurgo asistentu. 1919 m. kovo 1-ąją savanoriu įstojo į kuriamą Lietuvos kariuomenę, paskirtas į Krašto apsaugos ministerijos Sanitarijos skyrių. Iš pradžių buvo jaunesnysis gydytojas 1-ajame pėstininkų Gedimino pulke. 1919 m. lapkričio 18 d. suteiktas majoro laipsnis. 1920 m. sausio 14 d. pakeltas 1-ojo pėstininkų pulko vyresniuoju gydytoju.

Iš to laikmečio išlikęs karo gydytojo Vinco Kanaukos pasakojimas apie kautynes Varėnos bare, kai lenkams smarkiai puolant Gedimino 1-ojo pulko pozicijas, jis kartais su sanitarais palikdavęs medikų darbą, stverdavęs šautuvą ir paremdavęs kovojančius pulko draugus. Ne kartą asmeniškai buvo pakliuvęs į pavojingą mūšio sumaištį.

Vincas Kanauka nuo 1919 m. balandžio 2 d. iki 1920 m. lapkričio 27 d. dalyvavo Nepriklausomybės kovose su bolševikais, bermontininkais ir lenkais. 1921 m. vasario 1 d. perkeltas į 3-iąją pėstininkų diviziją gydytoju, tarnavo Kaišiadorių bare ties Žasliais. Nuo 1921 m. lapkričio 24 d. – Karo ligoninės Chirurgijos skyriaus jaunesnysis ordinatorius. 1923 m. sausio 16 d. išleistas į atsargą.

1926 m. birželio mėn. už gerą ir nepriekaištingą tarnybą Vincas Kanauka apdovanotas antrosios rūšies 1-ojo laipsnio Vyčio Kryžiumi. Dar buvo apdovanotas Nepriklausomybės 10-mečio (1928 m.) ir Lietuvos kariuomenės kūrėjo savanorio (1931 m., liudijimo Nr. 6604) medaliais.

Vincas Kanauka nuo 1924 m. dėstė Lietuvos universitete, privatdocentas (nuo 1930 m.), ekstraordinarinis profesorius (nuo 1939 m.).

1930 m. Vincas Kanauka susituokė su Ona Paulina Razmaite (1904–1986), susilaukė sūnaus Algirdo Vinco (g. 1931 m., inžinierius ir JAV karo aviacijos karininkas, labai padėjęs kurti naujosios Lietuvos kariuomenę), dukros Aldonos (g. 1933 m.).

Vincas Kanauka savo lėšomis rėmė valstiečių liaudininkų veiklą. Dėl perkrovimo profesinėmis problemomis, politinėje veikloje aktyviai nedalyvavo, tačiau valstiečių liaudininkų susirinkimus lankė.

Prasidedant Antrajam pasauliniam karui, 1939 m. rudenį Vincas Kanauka trumpam buvo vėl mobilizuotas į karo tarnybą.

1940–1944 m. Vincas Kanauka vadovavo Lietuvos Raudonojo Kryžiaus ligoninės Chirurgijos skyriui, kartu buvo VDU Medicinos fakulteto prodekanas. Daugiametis Kauno medicinos draugijos pirmininkas, Lietuvos chirurgų draugijos sekretorius, vicepirmininkas. Buvo aktyvus antinacinėje veikloje ir vos išvengė gestapo arešto.

Lietuvos kariuomenės majoras Vincas Kanauka, 1922 m.

1944 m. Vincas Kanauka su šeima pasitraukė į Vakarus, dirbo chirurgu Vroclave, vėliau Tiubingene ir Eichštate (Bavarijoje). 1949 metų vasarą emigravo į JAV, 1953 metais išlaikė gydytojo egzaminus Niujorko ir Ohajo valstijose ir gavo sertifikatą, kuriame pripažįstamas ir medicinos mokslo daktaro vardas. Dirbo gydytoju Niujorko Brukline, ėjo chirurgo pareigas Niujorko Manhatano ligoninėje „Midtown Hospital“.

Po sunkios kraujagyslių ligos ir kojos gangrenos Vincas Kanauka mirė 1968 m. kovo 22 d. – toje pačioje ligoninėje, kurioje pradėjo dirbti atvykęs į Ameriką. Palaidotas Niujorko Cypress Hills kapinėse, jų lietuviškoje dalyje.

Dukros Aldonos prisiminimais, tėvas buvo labai atsidavęs savo profesijai (kaip gydytojas chirurgas), laikėsi aukštos moralės ir etikos principų. Vaikus mokė elementarių, bet svarbių tiesų: „Nedaryk kitam to, kas tau nemiela“. Net kalbėdamas apie būtinumą laikytis dešimties Dievo įsakymų, pridurdavo, kad tai ne tik Aukščiausiojo žodis, bet ir pagrindiniai Vakarų pasaulio etikos principai. Be etikos, sakė tėvas, civilizuota visuomenė negali egzistuoti. Kartu buvo labai pakantus kitaip mąstantiems ar kitų įsitikinimų žmonėms. Tos tėvo mintys darė labai didelę įtaką vaikams.

Didelį įspūdį darė ir tai, kad kaip gydytojas labai rūpinosi pacientais, niekada nesiekdamas iš mediko profesijos pelno. Ne kartą gydė žmones, neimdamas jokio užmokesčio. Sąžiningai sekė medicinos naujienas, tam skirdamas daug laiko.

Vincas Kanauka buvo ne tik žymus medikas bei mokslininkas, bet ir didelės erudicijos, talentingas žmogus, labai gerbęs meną ir kultūrą. Vaikai ligi šiol prisimena bendras išvykas į teatrą ar operą. Muzika tvyrojo daktaro namuose, ir tai tapo dukros Aldonos profesija. Nemažai rašė į kultūrinę bei medicinos spaudą (rašė apie Lietuvos medikus prof. Juozą Bagdoną, prof. Vladą Lašą ir kt.). Dalyvavo visuose Amerikos lietuvių gydytojų suvažiavimuose, už nuopelnus Lietuvos medicinai išrinktas Amerikos lietuvių gydytojų sąjungos garbės nariu.

Sūnus Algirdas teigė, kad tėvas jam buvo simbolis žmogaus, kuris negali pražūti. Kai jie karo pabaigoje kartu traukėsi į Vakarus, su tėvu nebuvo baimės, kad būnant kartu su juo galėtų kas atsitikti. Kartą prisiminus Vilhelmo Telio istoriją, Algirdas pasakė, kad nebijotų laikyti obuolį ant galvos, jeigu strėlę šautų tėvas. Iš tėvo bendražygių jis girdėjo istoriją, kad tėvas, eilinį kartą nusivilkęs chirurgo chalatą, operatyviai sustabdė nemažos karių grupės atsitraukimą ir iš karto po to vadovavo sėkmingai kontratakai. Algirdas prisimena vienintelį kartą su karine uniforma matytą tėvą – kai lenkų ultimatumo metu paskelbus mobilizaciją jį, jau uniformuotą, išvežė mašina į galimą karą.

Algirdo Kanaukos žodžiais, tėvas gerai išmanė tarptautinę politiką. Jų namuose dažnai lankydavosi draugai – aukšto rango karininkai (generolai Motiejus Pečiulionis, Jonas Galvydis-Bykauskas). Jie diskutuodavo apie karo eigą Europoje, ir tie gilūs pokalbiai, politikos bei karo strategijos analizė lėmė ir sūnui pasirenkant profesiją.

Amžininkai pasakoja – kai gydytoją Vincą Kanauką paklausdavo tiek Nepriklausomoje Lietuvoje, tiek išeivijoje apie honorarą, jis atsakydavo, jei tai būdavo kunigas: „Pasimelsk už mane“, o jei ligonis – pasaulietis: „Padaryk kitam gera, jei turėsi progos.“

Prof. dr. Vincas Kanauka – Lietuvos pirmasis chirurgas mokslų daktaras, pirmasis fakultetinės chirurgijos katedros vedėjas Kaune, vienas žymiausių Nepriklausomos Lietuvos chirurgų.

Šaltiniai ir literatūra:

1. LCVA, f. 930, ap. 8, b. 172, l. 61–66.

2. Biliūtė-Aleknavičienė Elvyra, Jakutis Juozas. Prakalbintas šimtmetis. Alytus, 2018, p. 297, 298.

3. Lietuvos kariuomenės karininkai 1918–1953, IV tomas. Vilnius 2004, p. 149.

4. Lietuvos kariuomenės karininkai 1918–1953, X tomas. Vilnius 2015, p. 65, 170.

5. E. Čekienė. Prof. dr. Vincą Kanauką atsisveikinant. Dirva (JAV). 1968 m. balandžio 3 d. Nr. 39, p. 3.

Daug, daug vilčių, minčių, svajonių
Širdis sutiks ir išlydės,
O metai kaip tie paukščiai,
Tolyn skubės ir vėl skubės.

Birželio 28 d. 18-ąjį gimtadienį švenčia
Erika Valinčiūtė iš Šlynakiemio.

Sveikiname Tave su gimtadieniu ir linkime visa, kas gera ir gražu. Laimė ir džiaugsmas tegul užpildo mokslo ir gyvenimo svajones.

Grigučių šeima

Kunigystės 60-ųjų metinių proga sveikiname
kunigą Alfonsą Jurkevičių,
kuris šių metų vasarą švenčia ir 85-ąjį gimtadienį.

Linkime gausios Dievo palaimos, geros sveikatos, giedrų dienų, daug sukakčių dar švęsti. Ilgų ilgiausių metų laimėje ir džiaugsme gyventi. Te gyvenimo kelias būna ilgas ir šviesus.

Šia proga nuoširdžiai Jus sveikina

Brolienė Anelė su šeima bei Stefanauskai, Kuliešai ir Jančiai

Lietuvos žiniasklaida

2019-05-24–06-10

Gegužės 26-ąją vyko antrasis prezidento rinkimų turas, kurį laimėjo ekonomistas Gitanas Nausėda, todėl ir didžiausias žiniasklaidos dėmesys buvo sutelktas šiam įvykiui.

Jei prieš antrąjį rinkimų turą žiniasklaidoje buvo nagrinėjamos pretendentų – G. Nausėdos ir pirmajame rinkimų ture jį nežymiai aplenkusios Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų konservatorių (TS-LKD) palaikytos Ingridos Šimonytės – galimybės, vertinant kiekvieno teigiamas ir neigiamas savybes, padarytas rinkimų klaidas, tai po G. Nausėdos ryškios pergalės, kai jis surinko dvigubai daugiau balsų negu konkurentė, nemažai dėmesio sulaukė ir išrinktojo prezidento bei jo žmonos apranga, šukuosena, namas, kuriame jie gyvena.

Priminęs, kad išrinktasis šalies vadovas kažkada dirbo valytoju vaistų sandėlyje, dienraštis „Lietuvos rytas“ rašė: „Lygiame kelyje į prezidento postą G. Nausėdai savotiška duobelė buvo ir įvairių apkalbų kėlęs jo namas Pavilnių regioniniame parke.

Saugomoje teritorijoje daugiau kaip prieš dešimt metų iškilęs stiklu apgaubtas namas tarsi simbolizuoja prabangą, kurią politikai paprastai vengia demonstruoti.

Be to, dėl savo būsto G. Nausėdos šeimai teko minti net teismų slenksčius – parko administracija nebuvo linkusi derinti novatoriško ir aplinkai nebūdingo statinio. Vis dėlto ekonomistui teisme pavyko apginti savo namą.

Rinkimų kampanijos metu kandidatas yra pasakojęs šio namo istoriją. Esą jis niekada neplanavo statyti namo, tačiau su žmona Diana kažkada apsilankė Belmonte ir jį sužavėjo aplinka.

Tuomet ekonomistas sutuoktinei prasitaręs, kad jei jam kada nors susimaišytų protas ir jis norėtų statytis namą, tai statytų tik čia.“

„Politologas paaiškino, kas lėmė G. Nausėdos pergalę“. Taip pavadintame naujienų agentūros BNS pranešime Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto direktorius Ramūnas Vilpišauskas teigė, jog G. Nausėdos pergalę prezidento rinkimuose lėmė jo nepartiškumas, ramus bendravimo būdas ir prezidento Valdo Adamkaus parama.

Pasak R. Vilpišausko, „konservatorių remiama I. Šimonytė antrajame ture nesugebėjo gauti papildomų balsų, nes už kitus kandidatus prieš dvi savaites balsavusių rinkėjų antrasis pasirinkimas buvo G. Nausėda.

I. Šimonytei TS-LKD padėjo organizacine prasme, ji sugebėjo gauti daugiau balsų nei konservatoriai Seimo rinkimuose, bet tai kartu sukūrė tam tikrus apribojimus“, – sakė politologas.

Jo vertinimu, kai kuriuos rinkėjus galėjo nemaloniai nuteikti ir I. Šimonytės atsisakymas susitikti su Seimo frakcijomis“, – rašė BNS.

Tuo metu „Lietuvos ryto“ televizijoje aptardamas antrojo prezidento rinkimų turo rezultatus Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) profesorius, Vilniaus politikos analizės instituto pirmininkas Šarūnas Liekis pritarė BNS išsakytoms R. Vilpišausko mintims, jog I. Šimonytei

pasiekti prezidento postą sutrukdė sąsajos su partija, ir įvardijo dar vieną rimtą trūkumą – nepakankamai agresyvią rinkimų kampaniją.

Pašnekovas kalbėjo: „Šimonytei reikėjo žymiai agresyvesnės politinės kampanijos, nei kad buvo vykdoma. Ji vis dėlto turėjo tapti patrauklia ideologinio spektro prasme, ji turėjo būti patraukli ir kairiajam elektoratui.

Tas faktas, kad ji yra susijusi su konservatoriais, jų finansavimu ir kartu valstybės finansavimu, kurio G. Nausėda neturėjo, jai tikrai nepadėjo“.

VDU profesorius akcentavo, kad I. Šimonytės ir G. Nausėdos kampanijos turėjo skirtis: jei G. Nausėdai konfrontacijos vykdyti nereikėjo, I. Šimonytės padėtis būtų buvusi geresnė, jei ji būtų kėlusi aštrius klausimus.

„Ko gero, akivaizdu, kad ji negalėjo išspręsti tos partinės priklausomybės partijai, nors ir nėra partijos narė. Bandyti šnekėti, kad ji yra teisinga ir gera visai Lietuvai, nebūtų tinkama“, – sakė profesorius.

Kalbėdamas apie prieš antrąjį turą garsiai nuskambėjusius Šimonytės ir Nausėdos nesutarimus bei kritiką vienas kito atžvilgiu dėl rinkimų kampanijų finansinių išlaidų ir finansavimo šaltinių, Š. Liekis teigė, kad veiksmai, kuriuos vykdė I. Šimonytės štabas, keldamas klausimus apie G. Nausėdos finansavimą ir jo šaltinius, būtų sėkmingai realizuoti, pritrūko viso puolimo spektro, kuris būtų iš anksto apgalvotas ir profesionaliai suplanuotas.

Vis dėlto pašnekovo teigimu, finansinio priklausomumo klausimas G. Nausėdai dar tikrai iškils, juolab kad tikslių ir tvirtų atsakymų į klausimus, iškeltus prieš antrąjį rinkimų turą, nei G. Nausėda, nei jos štabo atstovai dar nepateikė.

„Matote, skolas vis tiek reikės grąžinti, šitas klausimas grįš. Prezidento institucijos priklausomumo klausimas vėl kils. Gerbiamam Nausėdai tikrai nebus lengva su tuo klausimu susitvarkyti“, – sakė pašnekovas.

Apie tai, kad G. Nausėda – pirmasis prezidentas be politinio užnugario, portale delfi.lt akcentavo ir Rimvydas Valatka.

„Nausėda pasiėmė tai, kas buvo padėta. Lietuva turi pirmą prezidentą – politikos prašalaitį. Be jokio užnugario Seime.

Nė viena partija nėra nei prezidentinė, nei proprezidentinė. Pirmasis prezidentas be užnugario gali būti pasekmė to nuožmaus stūmimo ant partijų, kuriuo beveik dvi kadencijas užsiėmė Grybauskaitės buldozeris.

Bet tai gal ir gerai? – pasakytų tūkstančiai. Džiūgaujančius tenka persergėti. Pasaulis nežino kito demokratinio valdymo būdo, kaip tik partijas.

Prezidentas negali būti nei su visu Seimu kaip tokiu, nei prieš Seimą kaip tokį. Vykdydamas savo pareigas prezidentas labai dažnai privalo būti su kažkuo prieš kažką. Tokia yra atsvarų ir lygsvarų sistema, įkalta Konstitucijoje.

Bus įdomu stebėti, kaip Nausėdai pavyks suktis tame pradiniame politiniame vakuume. Kuri partija pirmoji bandys šlietis prie išrinktojo prezidento? Ar šliesis? Pagaliau ar prezidentas tą šliejimąsi priims?

<...> Laukia labai įdomūs pirmieji keli mėnesiai. Kol viskas susikratys. Tam susikratymui labai didelę reikšmę turės ir tai, kaip susiklostys išrinktojo prezidento santykiai su žiniasklaida.

<...> Antras iššūkis – o kaip įvairuoti į Europos politikos stadioną, kai Lietuvai jame – tiek mažai vietos ir bilietų?“, – rašė autorius.

O politologas Vladimiras Laučius tame pačiame portale straipsnyje „Kuo skiriasi Nausėda nuo Grybauskaitės“ rašė: „Lietuvos prezidentūra pagaliau išbris iš dešimtmetį trukusios posovietinio raugo stagnacijos ir panašios į rusišką politinės kultūros duobės.

D. Grybauskaitė prieš traukdamasi iš posto ir dar anksčiau išdalijo šiltas vietas ambasadose bei aukštus diplomatinius rangus savo ištikimųjų gvardijai. Tai Rusijos politinei kultūrai būdingo nepotizmo demokratiškai (vakarietiškai) pašvelnintos apraiškos. Tų apraiškų per dešimt metų būta ne tik pačiame valdovės dvare, kurio režisierius Donatas Ulvydas dar nesibaigus Grybauskaitės kadencijai sukūrė Kremliaus tradicijoms artimą propagandinį filmą. Nepotizmas palietė ir teisėsaugą, spec. tarnybas, teismus.

<...> Koks bus šiuo atžvilgiu Gitanas Nausėda, mes dar nežinome. Tačiau šio žmogaus kultūra, kontrastuojanti su tuo, ką turėjome, leidžia tikėtis kažko geresnio nei iki šiol turėta šeimininkavimo valstybėje patirtis.

<...> Grybauskaitės laikais klestėjo favoritizmas: vienos partijos buvo laikomos geromis, vertomis valdžios, kitos – ne. Už jai nepatinkančias partijas balsavusių rinkėjų valia valdovės niekad per daug nedomino ir nejaudino.

Nausėda, kaip leidžia manyti jo susitikimai ir pareiškimai, visai kitoks. Jis nedemonstruoja paniekos neįtinkančioms partijoms ir politikams, pabrėžia siekį kalbėtis ir tartis, žada bendradarbiauti su visomis politinėmis jėgomis“.

D. Grybauskaitei baigiant dviejų kadencijų prezidentavimą žiniasklaidoje ima rastis straipsnių, kuriuose vertinama jos veikla šalies vadovės pareigose, svarstoma, kur galėtų pasukti jos keliai baigus vadovauti šaliai.

Lietuvos naujienų agentūra ELTA paprašė kai kurių partijų vadovų įvertinti D. Grybauskaitės prezidentavimo dešimtmetį.

„Kalbinti partijų lyderiai sutartinai teigė, kad antrą kadenciją užbaigiančios prezidentės valdymo dešimtmetį vertina labiau pozityviai nei negatyviai, tačiau klaidų, pasak jų, taip pat buvo. Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio (LRLS) pirmininkas Eugenijus Gentvilas sakė, kad kaip prezidentė D. Grybauskaitė buvo gera, tačiau klaidų buvo neišvengta.

Geriausiai, liberalo nuomone, prezidentei sekėsi užsienio politikos ir saugumo srityse, nes, anot jo, D. Grybauskaitei pavyko mobilizuoti Lietuvos politikus nacionaliniams interesams užsienio politikoje.

Vis dėlto, anot jo, vidaus ir ekonomikos politikoje bei kovoje su korupcija trūko nuoseklumo. Taip pat LRLS lyderis įvardijo generalinio prokuroro Dariaus Valio paskyrimą kaip didžiulę nesėkmę ir skeptišką prezidentės požiūrį į politines partijas pavadino perspaustu.

Partijos „Tvarka ir teisingumas“ pirmininkas Remigijus Žemaitaitis bendrą prezidentės valdymo laikotarpį taip pat vertino labiau pozityviai. Prezidentės stiprybė, jo manymu, taip pat buvo užsienio politikos srityje. Kaip labiausiai įsiminusius neigiamus aspektus, R. Žemaitaitis įvardijo D. Grybauskaitės bandymą egzaminuoti ministrus bei prezidentės nesusikalbėjimą su partijomis,“ – Lietuvos naujienų agentūros ELTA pranešimą perteikė lrytas.lt.

Portalas delfi.lt išspausdino Aloyzo Sakalo, Lietuvos socialdemokratų partijos garbės pirmininko, nuomonę apie Grybauskaitės veiklą prezidentės pareigose.

Rašinyje „Ar verta pagarbos prezidentė?“ jis rašė: „Dabar, kai Daukanto aikštės rūmų šeimininkė ruošiasi juos apleisti, politikos apžvalgininkai nustojo unisonu girti prezidentę, užmerkdami akis į jos padarytas esmines klaidas. Šiandieną tos klaidos išvardinamos šalia prezidentės neabejotinų nuopelnų valstybei. Dažniausiai po to seka išvada: nepaisant klaidų, prezidentės veikla vertintina teigiamai.“

Tačiau politikos apžvalgininkai nerašo apie tų klaidų poveikį valstybei, t. y. mums visiems.

<...> Lietuvoje prezidentės nuomonė yra šventa ir nediskutuotina. Jos privalu laikytis visiems pareigūnams ir valstybės tarnautojams, o nesilaikantieji netenka darbo, jiems panaudojamas STT, VSD ar prokuratūros vėzdas. Todėl valdininkas bijo išsakyti savo nuomonę, jei ji skiriasi nuo prezidentės nuomonės.

Pridėkime dar paslaugius žurnalistus, kurie įsiteikdami prezidentūrai yra pasiruošę giedoti himnus, kurti filmus bei rašyti knygas pilnas liaupsių prezidentei ir apipilti purvu bet kurį prezidentei nepalankų politiką. Pridėkime prie viso to lojalias prezidentei jėgos struktūras ir turėsime apibendrintą „lietuviškos demokratijos“ vaizdą.“

„Svarbiausias ES postas pirmą kartą gali atitekti moteriai: minima ir D. Grybauskaitė“.

Portalas lrytas.lt taip pavadintame straipsnyje rašė: „70 aukščiausio rango politikų, tarp kurių yra ir Vytenis Povilas Andriukaitis, viešame kreipimesi paragino ES šalių vadovus į naujojo Europos Komisijos (EK) ar Europos Vadovų Tarybos (EVT) pirmininko postą pirmą kartą istorijoje išrinkti moterį.

<...> Nors kreipimesi neatskleidžiamos konkrečios pavardės, tarp galimų kandidačių moterų į EK ar EVT pirmininko postą ne kartą buvo minima ir kadenciją baigianti prezidentė D. Grybauskaitė.

„Dalia Grybauskaitė turi labai didelius šansus. Būtų didelis pasiekimas ir pasididžiavimas Lietuvai, jei mūsų atstovas taptų vienu iš Europos Sąjungos lyderių“, – feisbuko paskyroje išreikštas buvusio Lietuvos vyriausiojo derybininko dėl stojimo į ES , buvusio užsienio reikalų ministro Vygaudo Ušacko mintis perteikė portalas.

UAB „INRIM LT“
(Ežerėlio g. 39, Lazdijai)

superka juodojo ir spalvotojo metalo laužą.

Didesnį kiekį pasiimame patys.

Kaina už toną:
juodojo metalo 160–180 Eur,
skardos 120–140 Eur.

Tel. +370 69830902,
+370 62496932

2019 m. gegužės 25 d.
į amžinybę iškeliavo
A. A. JONAS ALBINAS ŠLIAUŽYS
iš Punsko.

Amžiams užsimerkė Tavo akys,
Lūpos neprabils jau niekada.
Liko tuštuma, liepsnelės žvakių
Ir prisiminimas – lyg negyjanti žaizda.

Nuoširdūs padėkos žodžiai kun. Mariui Talučiui bei giminėms, kaimynams už maldas, aukas ir palydėjimą į amžinojo poilsio vietą.

Liūdintys artimieji